Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0248

Polarizacija in vse večja represija v Srbiji eno leto po tragediji v Novem Sadu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 22. oktobra 2025 o polarizaciji in vse večji represiji v Srbiji eno leto po tragediji v Novem Sadu (2025/2917(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji, zlasti členov 2 in 6,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Srbiji, zlasti resolucije z dne 8. februarja 2024 o razmerah v Srbiji po volitvah[1] in resolucije z dne 7. maja 2025 o poročilih Komisije o Srbiji za leti 2023 in 2024[2],

– ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 30. oktobra 2024 z naslovom „Serbia 2024 Report (Poročilo o Srbiji za leto 2024)“ (SWD(2024)0695), ki je priložen sporočilu Komisije z dne 30. oktobra 2024 o širitveni politiki EU za leto 2024 (COM(2024)0690),

– ob upoštevanju prejšnjih izjav EU o Srbiji, zlasti odprtega pisma komisarke za širitev Marte Kos z dne 5. februarja 2025 o Srbiji, in njenega poznejšega obiska v Srbiji aprila 2025,

– ob upoštevanju začasne odredbe Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 29. aprila 2025, v kateri Srbiji nalaga, naj za nadzor množice ne uporablja zvočnih naprav,

– ob upoštevanju izjave več posebnih poročevalcev OZN z dne 4. avgusta 2025, v kateri so obsodili, da srbska vlada nasilno zatira miroljubne protestnike,

– ob upoštevanju številnih poročil in izjav srbskih in mednarodnih organizacij za človekove pravice, neodvisnih medijev in državljanskih skupin, ki dokumentirajo sistemske kršitve pravic v Srbiji,

---

1 UL C, C/2024/6339, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6339/oj.
2 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0093.

– ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,

– ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,

– ob upoštevanju prošnje Republike Srbije za članstvo v EU, vložene 22. decembra 2009,

– ob upoštevanju Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami na eni strani ter Republiko Srbijo na drugi strani[3], ki je začel veljati 1. septembra 2013,

– ob upoštevanju sklepov predsedstva Evropskega sveta iz decembra 2006, sklepov Sveta iz marca 2020 ter sklepov predsedstva Evropskega sveta v Københavnu 21. in 22. junija 1993, znanih tudi kot københavnska merila,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. oktobra 2011 o prošnji Srbije za članstvo v Evropski uniji (COM(2011)0668), sklepa Evropskega sveta z dne 1. marca 2012, da Srbiji podeli status države kandidatke, in sklepa Evropskega sveta z dne 27. in 28. junija 2013, da se začnejo pogajanja s Srbijo za pristop k EU,

– ob upoštevanju Konvencije Organizacije združenih narodov (OZN) proti korupciji z dne 31. oktobra 2003, ki jo je podpisala tudi Srbija,

– ob upoštevanju členov 136(2) in (4) Poslovnika,

A. ker se je 1. novembra 2024 zrušil nedavno obnovljeni betonski nadstrešek na železniški postaji Novi Sad, pri čemer je umrlo 16 ljudi, več pa jih je bilo tudi ranjenih; ker preiskave tudi eno leto po tragediji niso prinesle napredka;

B. ker sta se prisotnost in vpliv Kitajske v Srbiji v zadnjih letih znatno povečala, saj obsežno vlaga v tamkajšnjo infrastrukturo, kar vzbuja pomisleke glede preglednosti, spoštovanja standardov EU in okoljske skladnosti; ker je bil projekt postaje del železniške proge za visoke hitrosti Beograd–Budimpešta, izvedli pa sta ga dve kitajski podjetji, za kar sta Srbija in Kitajska sklenili medvladni sporazum, za katerega ni veljal običajni zakonodajni okvir EU za javna naročila[4]; ker je Komisija v poročilu o Srbiji za leto 2024 že posvarila pred zaobidenjem pravil o javnem naročanju s takimi sporazumi; ker je Evropsko javno tožilstvo marca 2025 začelo preiskavo o morebitni

---

[3] UL L 278, 18.10.2013, str. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.

[4] Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

zlorabi sredstev EU, dodeljenih za obnovo železniške postaje Novi Sad;

C. ker je zrušitev nadstreška po vsej državi sprožila proteste brez primere, ki potekajo pod vodstvom študentov, ki zahtevajo pravico, institucionalno odgovornost, preglednost, predčasne volitve, integriteto volitev, spoštovanje državljanskih svoboščin, delitev oblasti, svobodo medijev, izkoreninjenje sistemske korupcije in naložbe v izobraževanje; ker so se protesti od takrat razširili v vse pore srbske družbe;

D. ker je med februarjem in koncem septembra 2025 potekalo več kot 10 700 protestov v več kot 630 skupnostih in 1200 skupščinah lokalnih skupnosti, vključno z največjimi demonstracijami v zgodovini Srbije 15. marca 2025 in drugimi največjimi 28. junija 2025, kar pomeni, da je to največje lokalno gibanje v zadnjih desetletjih;

E. ker so bili protesti, ki jih je organiziralo študentsko gibanje, večinoma miroljubni, čeprav je poleti 2025 žal prišlo do nekaj nasilnih incidentov;

F. ker je med množičnimi protesti prišlo do osamljenih primerov prikazovanja radikalnih simbolov in uporabe skrajne nacionalistične, proruske in šovinistične retorike, ki so bili tako v tujini kot v Srbiji ostro kritizirani;

G. ker so prejšnje volitve zaznamovali pritiski na volivce, kupovanje glasov in organizirano avtobusno prevažanje volivcev po Srbiji in dovažanje volivcev iz tujine ter so potekale pod nepravičnimi pogoji, vanje se je predsednik države odločilno vpletal in vladajoča stranka je bila deležna sistemske prednosti, kar je na splošno ogrozilo volilni proces; ker so neodvisni opazovalci poročali, da nedavne lokalne volitve v Zaječarju in Kosjeriću niso bile niti svobodne niti poštene;

H. ker so se srbske oblasti zatekle k nasilju nad političnimi nasprotniki in uporabi pretirane sile proti protestnikom po vsej državi; ker se je represija do začetka leta 2025 še povečala;

I. ker so neodvisni viri navedli, da je bilo marca 2025 med največjim protestom v srbski zgodovini proti protestnikom uporabljeno zvočno orožje, kar je vzbudilo resne pomisleke glede sorazmernosti in zakonitosti uporabe sile; ker so organizacije za človekove pravice zbrale pričevanja 3 400 udeležencev, ki jih je incident prizadel, čeprav so ga oblasti uradno zanikale; ker je srbska vlada pozvala rusko zvezno varnostno službo (FSB), naj razišče incident; ker je uradna preiskava incidenta, ki vključuje več kot 170 izjav prič, še vedno v zgodnji fazi in ker še ni bila vložena nobena obtožnica;

J. ker se protesti od konca leta 2024 nenehno zatirajo, tudi s pretepanjem, samovoljnimi aretacijami, uporabo solzivca, politično motiviranimi pridržanji, deportacijami in množičnim nadzorom; ker je bilo zabeleženih več kot 1028 aretacij in vsaj 340 nasilnih incidentov,

pri čemer je zaradi nekaterih od njih prišlo do hudih poškodb in so vključevali srednješolce, neodvisni opazovalci pa poudarjajo, da ta številka še ni dokončna;

K. ker se je nasilje od avgusta 2025 še dodatno povečalo, med drugim policijsko nasilje, mučenje in spolno nasilje nad študenti, grožnje s strani policijske enote za varovanje oseb in objektov (JZO), politično motiviran pregon, ki ga izvaja javno tožilstvo, in kampanje blatenja, ki jih izvajajo provladni mediji;

L. ker so obveščevalne službe nezakonito snemale in predvajale zasebne pogovore, na podlagi nekaterih od njih pa so bili študenti in aktivisti nato obtoženi, da so pripravili napade na ustavni red in varnost Srbije, medtem ko je bila v odziv na domače spopade napotena elitna vojaška enota Kobre, pri čemer je njen pripadnik enkrat streljal celo z ostrim strelivom;

M. ker je policija med nasilnimi protidemonstracijami zaščitila provladne tolpe in nekdanje obsojence, medtem ko so predstavnike opozicije, študente in poslance srbskega parlamenta pretepali in ugrabljali policisti v civilni obleki;

N. ker sta komisar Sveta Evrope za človekove pravice in Urad visokega komisarja OZN za človekove pravice med julijem in avgustom 2025 srbske oblasti pozvala, naj ravnajo zadržano, prenehajo z zatiranjem študentskega gibanja ter spoštujejo človekove pravice in akademsko svobodo;

O. ker so organizacije civilne družbe izrazile pomisleke glede predlaganega osnutka zakona o spremembah kazenskega zakonika, zakonika o kazenskem postopku in zakona iz leta 2005 o mladoletnih prestopnikih in varstvu mladoletnikov v kazenskem postopku, s katerimi se uvajajo nova kazniva dejanja in strožje kazni, ki bi lahko nesorazmerno omejevale svobodo izražanja in zbiranja; ker obstaja tveganje, da bodo te določbe inkriminirale oblike miroljubnih protestov ali vsakdanjega državljanskega vedenja, ki ne ogrožajo javne varnosti ali ustavnega reda;

P. ker je predsednik Vučić, ki v skladu s srbsko ustavo nima uradnih policijskih pooblastil, proteste označil za „barvne revolucije“, ki naj bi jih organizirale in financirale tuje tajne službe zahodnih držav, in je to sporočilo posredoval prek provladnih medijev; ker je ruska zunanja obveščevalna služba (SVR) ta diskurz podprla in obtožila EU, da izvaja „subverzivne dejavnosti“, namenjene netenju protestov; ker so bili številni novinarji med poročanjem o protestih napadeni ali pa niso bili zaščiteni;

Q. ker predsednik Vučić za politike EU, tudi za poslance Evropskega parlamenta, ki so izrazili podporo protestnikom, uporablja razčlovečujočo retoriko;

R. ker sta vlada in vladajoča elita represijo normalizirali s pomilostitvijo

podpornikov vlade, ki so izvrševali nasilne napade, prekinitvijo javnega prevoza, da bi preprečili proteste, politično motiviranim izgonom tujih državljanov in zasedbo središča Beograda, ki so jo izvedli provladni protestniki;

S. ker se je več kot 150 proruskih tujih državljanov udeležilo strelskega usposabljanja v Srbiji, da bi podžgali nemire pred parlamentarnimi volitvami v Moldaviji leta 2025; ker so bili storilci tega kaznivega dejanja, od katerih je bil eden povezan z visokim srbskim uradnikom, aretirani šele po ogorčenju v medijih; ker je srbska vlada izvajala neposreden pritisk med parlamentarnimi volitvami leta 2025 na Kosovu;

T. ker je skupina srbskih državljanov, ki so jo pozneje na zahtevo tujih nacionalnih organov aretirali srbski organi kazenskega pregona, zagrešila kazniva dejanja iz sovraštva proti različnim etničnim in verskim skupinam v Franciji in Nemčiji, da bi spodbudila strah in nasilje;

U. ker so predstavniki srbskih oblasti večkrat izjavili, da želi Srbija postati članica EU in namerava izvesti potrebne reforme, vendar na ključnih področjih, kot so pravna država, svoboda medijev, neodvisnost sodstva in boj proti korupciji, ni napredovala, temveč je celo nazadovala;

V. ker je Srbijo 15. oktobra 2025 obiskala predsednica Komisije Ursula von der Leyen;

W. ker je Komisija junija 2025 napovedala, da bo v skladu z Uredbo (EU) 2024/1252[5] projekt pridobivanja litija in bora družbe Rio Tinto v Jadarju vključila na seznam strateških projektov v tretjih državah;

1. leto dni po tragediji obeležuje 16 žrtev, ki so izgubile življenje pod zrušenim nadstreškom železniške postaje v Novem Sadu 1. novembra 2024, in izraža solidarnost z vsemi, ki so v nesreči utrpeli poškodbe; ponovno poziva k popolnim in preglednim sodnim postopkom po preiskavi, ki so jo izvedle oblasti, da bi odgovorne privedli pred sodišče v skladu z načelom pravne države; poziva k neodvisnemu tehničnemu pregledu strukturne okvare, celovitemu pregledu gradbenih dovoljenj in nadzornih postopkov ter celoviti oceni morebitne korupcije ali malomarnosti; poziva srbske oblasti, naj družinam žrtev zagotovijo učinkovit dostop do pravnega varstva in ustrezne odškodnine; poudarja, da je treba širše preučiti, v kolikšni meri je korupcija privedla do znižanja varnostnih standardov in

---

[5] Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

prispevala k tej tragediji;

2. podpira pravico srbskih študentov in državljanov do miroljubnih protestov, v okviru katerih pozivajo k odgovornosti in demokratičnim reformam, ki so neposredno povezane s pravno državo, kar EU pričakuje od Srbije; poudarja pomen državljanskega poguma, zavezanosti nenasilju in sodelovanja mladih za napredovanje Srbije na evropski poti; je seznanjen, da so bili srbski študentje izbrani za finalista za letošnjo nagrado Saharova za svobodo misli; podpira pristna prizadevanja za dialog o tem, kako lahko vlada izpolni zahteve študentov; je resno zaskrbljen, ker razmere v Srbiji še vedno zaznamujeta napetost in polarizacija, ki bi lahko privedli do nasilja, kar je neposredna posledica sovražnega govora, spodbujanja nasilja, kampanj blatenja nasprotnikov, propagande proti EU in proruske propagande, ki jo močno širijo mediji pod vladnim nadzorom in vladni uradniki, ter velikega neuspeha uradne politike, da bi se soočila s srbsko preteklostjo; poziva vse politične in socialne akterje v Srbiji, naj se vzdržijo tovrstne retorike ter prispevajo k spodbujanju ozračja medsebojnega spoštovanja, demokratičnega dialoga in umirjanja razmer; poziva srbsko vlado, naj spodbuja vključujočo politično udeležbo in vsem političnim strankam in kandidatom zagotovi enak dostop do medijev; poudarja pomen depolarizacije javnega diskurza in spodbujanja politične kulture, ki temelji na strpnosti, kompromisih in spoštovanju demokratičnih institucij; poziva civilno družbo, medije in izobraževalne ustanove, naj prevzamejo dejavno vlogo pri premoščanju družbenih delitev in krepitvi demokratične odpornosti;

3. izraža zaskrbljenost zaradi vse večje politične razdvojenosti v Srbiji; poziva vse politične akterje, predstavnike civilne družbe in ustrezne deležnike v Srbiji, naj se vključijo v konstruktiven dialog brez zunanjih pritiskov ali vmešavanja, da bi zmanjšali politično in družbeno polarizacijo, vzpostavili zaupanje med institucijami in našli trajnostno pot za prihodnost države; poudarja, da morata suverenost in politična usmeritev države odražati težnje njenih državljanov;

4. najostreje obsoja val nasilja in ustrahovanja ter neselektivnih aretacij miroljubnih protestnikov, novinarjev, organizacij civilne družbe in predstavnikov opozicije v Srbiji, ki ga podpira država; obsoja kampanje blatenja, ustrahovanje medijev in zlorabo osebnih podatkov za diskreditiranje protestnikov ter srbske oblasti poziva, naj zagotovijo svobodo medijev; poziva visoke uradnike, naj ne uporabljajo več podžigajoče retorike, ki spodbuja sovražnost ali nasilje; obsoja uporabo nezakonitega nadzora nad protestniki, na primer z uporabo programov Pegasus, Cellebrite in NoviSpy; izraža posebno zaskrbljenost zaradi uporabe zvočnih naprav dolgega dosega in obsežne uporabe solzivca proti civilistom; poziva, naj se sprejmejo in izvajajo jasni protokoli o zakonitih tehnologijah za nadzor množic in neodvisnih nadzornih mehanizmih; poziva srbsko vlado, naj v celoti zagotovi in spoštuje pravico svojega ljudstva do zbiranja in svobode izražanja v skladu s srbsko ustavo, Splošno

deklaracijo človekovih pravic in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah; prav tako obsoja vse oblike sovražnega govora in spodbujanja sovraštva, zlasti do narodnih manjšin;

5. meni, da je srbsko vodstvo politično odgovorno za stopnjevanje represije, normalizacijo nasilja in oslabitev demokratičnih institucij; obžaluje, da najvišji državni uradniki dejavno širijo teorije zarote, da se je nadstrešek zrušil zaradi sabotaže ali terorističnega napada; je zaskrbljen, ker se državne institucije, vključno z organi kazenskega pregona in sodstvom, niso odzvale, da bi zavrnile te neutemeljene trditve;

6. svari pred zlorabo kazenskega prava za zatiranje državljanske udeležbe; poudarja, da spremembe kazenskega zakonika, zakonika o kazenskem postopku in zakona iz leta 2005 o mladoletnih prestopnikih in varstvu mladoletnikov v kazenskem postopku ne smejo povzročiti kriminalizacije mirnega ravnanja ali nenasilnih oblik protestov; želi spomniti, da je sorazmerna uporaba kazenskih sankcij temelj vladavine prava in obveznosti Srbije v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah;

7. je zaskrbljen zaradi nezakonitih aretacij pred protesti 15. marca in 28. junija 2025, pred katerimi so bili razkriti posnetki pogovorov osumljencev in objavljeni v provladnih medijih; ugotavlja, da je bilo na podlagi tega aretiranih več političnih aktivistov in članov opozicijske stranke Gibanje svobodnih državljanov in da so nekateri še vedno v hišnem priporu ali v izgnanstvu; poziva k njihovi takojšnji izpustitvi;

8. poziva k nujnim, nepristranskim in preglednim preiskavam vseh obtožb o nepotrebni in nesorazmerni uporabi sile, samovoljnih aretacijah, pridržanjih, mučenju, spolnem nasilju nad priporniki, politično motiviranem pregonu in drugih hudih kršitvah človekovih pravic, vključno s pljuvanjem in pretepanjem pridržanih oseb, verbalnim poniževanjem in grožnjami s smrtjo; poziva oblasti, naj temeljito preučijo obtožbe, da so vir teh groženj visoki uradniki službe za policijsko zaščito (JZO), zlasti njihov poveljnik Marko Kričak; znova poudarja, da bi lahko ta dejanja pomenila nečloveško in ponižujoče ravnanje, prepovedano z mednarodnim pravom in policijskimi protokoli;

9. je seznanjen z odstopom predsednika vlade Miloša Vučevića, ki ga je narodna skupščina potrdila 19. marca 2025, in sestavo nove vlade pod vodstvom Đura Macuta, ki je bila imenovana 16. aprila 2025;

10. je seznanjen z aretacijo in poznejšo izpustitvijo nekdanjih vladnih ministrov Tomislava Momirovića in Gorana Vesića avgusta 2025 na podlagi obtožb o zlorabi položaja in domnevnega oškodovanja srbskega državnega proračuna za vsaj 115 milijonov USD v zvezi z obnovo železniške proge Beograd–Budimpešta, vključno z zrušenim nadstreškom na železniški postaji v Novem Sadu; globoko obžaluje

oviranje pravosodja, ki je preprečilo, da bi odgovorni za zrušitev nastreška železniške postaje odgovarjali za svoja dejanja; obsoja kampanje blatenja, ki se prek provladnih kanalov razširjajo proti sodnikom in tožilcem, ki si prizadevajo za uveljavljanje pravne države;

11. ostro obsoja povračilne ukrepe vlade zoper zaposlene v izobraževalnem in akademskem sektorju, ker so podprli proteste, vključno z odpovedmi, znižanjem plač, prisotnostjo policije v univerzitetnih naseljih in odvzemom sredstev, namenjenih javnim univerzam;

12. poziva srbske oblasti, naj univerzam nemudoma ponovno zagotovijo finančna sredstva; poziva pristojne institucije, naj akademski in raziskovalni skupnosti omogočijo neovirano sodelovanje v projektih, ki jih financira EU;

13. obsoja dejanja članov vladajoče stranke, ki so organizirali nezakonito zasedbo Pionirskega parka pred stavbo predsedstva in njeno poznejšo širitev na trg pred narodno skupščino; je zelo zaskrbljen zaradi številnih navedb o tem, da je vladajoča stranka v protiprotestne dejavnosti vključila posameznike s kriminalno preteklostjo, ki napadajo protestnike s pirotehničnimi sredstvi, s čimer dodatno zaostrujejo napetosti, nasilje in polarizacijo države; obsoja napade na pripadnike narodnih manjšin, med drugim na Slovake v Bačkem Petrovcu ter na Romune, Bolgare in Hrvate, in uporabo etničnih žaljivk v provladnih medijih;

14. obsoja samovoljno uporabo predsedniških pomilostitev za posameznike, ki so bili obsojeni ali v postopku pregona zaradi nasilja nad študenti in drugimi državljani, ki so sodelovali v miroljubnih protestih, saj ta dejanja pomenijo neposredno vmešavanje v pravosodje in resno spodkopavajo pravno državo;

15. poziva srbske oblasti, naj omogočijo varno vrnitev vsem državljanom, ki so pobegnili iz države zaradi politične represije, ustrahovanja ali strahu pred preganjanjem, ter naj jim zagotovijo polno zaščito in ponovno vključitev v skladu s pravom in mednarodnimi obveznostmi Srbije;

16. ostro obsoja nezakonito aretacijo in izgon državljanov EU, ki so podprli študente in njihove proteste, ter javno razkritje osebnih podatkov državljanov EU, kar so storili obsojeni vojni zločinci; izraža zaskrbljenost zaradi vse večjega števila pridržanj državljanov EU na srbski meji;

17. najostreje obsoja verbalne napade najvišjih srbskih uradnikov na poslance Evropskega parlamenta zaradi udeležbe na študentskih protestih ali izjav v zvezi s tem, med katerimi je najvidnejši primer napad predsednika Vučića na poslance Evropskega parlamenta iz skupine Verts/ALE 5. septembra 2025;

18. obsoja odkrito vmešavanje Ruske federacije v srbske proteste z dezinformacijami, ki jih širijo njeni uradniki, vključno z Vladimirjem Putinom, ki trdi, da so protesti del „barvne revolucije“ s podporo Zahoda; zavrača vse obtožbe srbskih uradnikov in provladnih medijev, da so EU in nekatere države članice sodelovale pri organizaciji študentskih protestov, da bi sprožile „barvno revolucijo“; poziva srbske oblasti, naj proti tej zlonamerni propagandi v domačih medijih ukrepajo, ne pa da jo pomagajo širiti; je še vedno zaskrbljen zaradi nacionalističnega diskurza v delih protestnega gibanja; graja vztrajno uporabo nacionalističnega diskurza s konceptoma „Velika Srbija“ in „Srbski svet“, ki so ju v preteklosti širili nekateri člani srbske vlade; želi spomniti, da takšna retorika nima mesta v odnosih med EU in Srbijo ter ogroža regionalno stabilnost;

19. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je srbska vlada v času potekajočih protestov očitno pogajala z lastniki podjetja United Media in želela oslabiti neodvisne medijske hiše, ki delujejo v njegovem okviru; opozarja, da bi to, če bi bilo potrjeno, pomenilo resen napad na že tako ogrožen medijski pluralizem v Srbiji; poziva Srbijo, naj se uskladi s politikami EU v boju proti tujemu vmešavanju in dezinformacijskim kampanjam;

20. poziva k takojšnjemu in celovitemu izvajanju vseh priporočil mednarodnih misij za opazovanje volitev Urada za demokratične institucije in človekove pravice pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE/ODIHR), da bi v Srbiji zagotovili svobodne in poštene volitve, zlasti pa k izvajanju priporočil v zvezi z neodvisno revizijo volilnega registra, preglednim in pluralističnim imenovanjem članov sveta regulativnega organa za elektronske medije (REM) ter zagotovitvijo poštenega in enakega dostopa do oddajnega časa na javnih radijskih in televizijskih postajah za vse politične akterje;

21. poziva srbske oblasti, naj opravijo popolnoma pregleden celovit tehnični in varnostni pregled vseh infrastrukturnih objektov, vključno s tistimi na železniški progi od Beograda do madžarske meje prek Novega Sada, da bi zagotovili njihovo strukturno celovitost, varnost in skladnost z mednarodnimi standardi; poziva srbske oblasti, naj ne dovolijo obratovanja infrastrukturnih objektov, ki nimajo potrebnih dovoljenj in potrdil za varno in neprekinjeno uporabo, predvsem na prometnih koridorjih mednarodnega in regionalnega pomena;

22. spodbuja Srbijo, naj okrepi sodelovanje s Skupino držav proti korupciji (GRECO) in v celoti izpolni obveznosti, ki jih ima v skladu s Konvencijo OZN proti korupciji; poziva k večji preglednosti lastništva in financiranja javnih naročil za infrastrukturne projekte; poudarja, da mora Srbija pri odobritvi takšnih projektov ščititi okoljske standarde ter pravice lokalnih in narodnostnih manjšin;

23. poziva Komisijo in države članice, naj pozorno spremljajo izvajanje reform v okviru pristopnega procesa k EU in programa reform,

sprejetega v okviru instrumenta za reforme in rast; priznava napredek Srbije na nekaterih področjih, vključno z gospodarsko rastjo, regionalno infrastrukturno povezljivostjo ter sodelovanjem z EU na področjih upravljanja migracij in energetske varnosti; pozdravlja sodelovanje Srbije v projektih, ki jih financira EU, v okviru načrta za rast za Zahodni Balkan in zelene agende; spodbuja Srbijo, naj še naprej izvaja reforme v skladu s standardi EU, in ponovno potrjuje, da je EU pripravljena podpreti srbsko prebivalstvo pri prizadevanjih za demokratično, uspešno in evropsko prihodnost;

24. poudarja svojo dolgoletno zavezanost evropski perspektivi Srbije in njenemu prihodnjemu članstvu v EU, hkrati pa jasno poudarja, da je napredek pri pristopu k EU odvisen od popolnega spoštovanja vrednot EU, procesa, ki dejansko temelji na dosežkih, ter spoštovanja demokracije, vladavine prava in temeljnih pravic, ki so del kopenhavnskih meril;

25. ponovno poudarja, da bi morala pristopna pogajanja EU s Srbijo napredovati le na podlagi merljivega in trajnega napredka pri sklopu temeljnih prvin, zlasti na področju pravne države, boja proti korupciji in organiziranemu kriminalu, neodvisnosti sodstva, svobode medijev, reforme javne uprave, popolne usklajenosti s skupno zunanjo in varnostno politiko EU in sankcijami proti Rusiji; opozarja, da Srbija ostaja pomembna izjema, kar zadeva usklajenost s skupno zunanjo in varnostno politiko EU na Zahodnem Balkanu; poudarja, da je postopno usklajevanje s to politiko bistvena zahteva za vse države kandidatke za članstvo v EU; poziva srbske oblasti, naj spodbujajo odprto razpravo o pristopu k EU, ki bo temeljila na dejstvih;

26. ponovno izraža odločno podporo srbskim organizacijam civilne družbe, zagovornikom človekovih pravic in neodvisnim aktivistom, ki si prizadevajo za krepitev demokracije, vladavine prava in temeljnih pravic; poziva Komisijo, naj akterjem civilne družbe zagotovi ustrezno in dostopno financiranje ter učinkovite zaščitne mehanizme; obsoja vse oblike ustrahovanja, nadlegovanja ali upravnih pritiskov na nevladne organizacije in aktiviste; poudarja ključno vlogo civilne družbe pri spodbujanju preglednosti, spremljanju demokratičnih standardov in zagotavljanju odgovornosti javnih organov;

27. podpira hitro napotitev *ad hoc* misije EU za ugotavljanje dejstev, v kateri bo sodeloval Evropski parlament, v Srbijo, da bi na terenu ocenili stanje demokracije, potekajoče proteste, napade na protestnike in represijo nad študenti, akademiki, učitelji in javnimi uslužbenci;

28. poziva najvišje uradnike EU, naj ne dajejo neutemeljenih izjav, v katerih hvalijo proces reform v Srbiji; pozdravlja, da je predsednica Komisije med svojim nedavnim obiskom v Srbiji spremenila svoje stališče, ki zdaj odraža točnejšo oceno temeljnih težav Srbije in slabe rezultate na področju temeljnih reform; je seznanjen z napovedanim dogovorom v zvezi z neodvisnim preverjanjem volilnega registra in

svetom regulativnega organa za elektronske medije (REM), hkrati pa poudarja, da se napredek ocenjuje na podlagi izvajanja reform;

29. poziva Komisijo, naj začne pobudo za uvedbo ciljno usmerjenih individualnih sankcij proti odgovornim za hude kršitve prava in človekovih pravic v Srbiji v skladu z globalnim režimom sankcij EU na področju človekovih pravic;

30. poziva države članice EU, naj okrepijo zaščitne ukrepe za ogrožene osebe, vključno z nujnimi vizumi in programi premestitve; poziva diplomatska predstavništva EU in držav članic, naj še naprej spremljajo odprte sodne postopke, povezane s protesti; poziva države članice EU, naj se enotno odzovejo na demokratično nazadovanje Srbije, tudi z razmislekom o ciljno usmerjenih sankcijah proti posameznikom, odgovornim za hude kršitve prava in človekovih pravic v Srbiji;

31. poziva vse države, ki sodelujejo na prihodnji razstavi Expo 2027 v Srbiji, naj upoštevajo resne pomisleke in dokaze o razširjeni korupciji, povezani z vladnimi organi, ter poročila o neizpolnjevanju osnovnih gradbenih standardov in pravnih zahtev pri organizaciji razstave in izgradnji razstavnih objektov;

32. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic ter predsedniku, vladi in narodni skupščini Srbije, Uradu OVSE za demokratične institucije in človekove pravice, parlamentarni skupščini OVSE in Parlamentarni skupščini Sveta Evrope.